

5. DARBA LAPA

1. uzdevums

Paskaidro, kā Tu saproti sakāmvārdu *Atdod darbam sevi, darbs godās tevi* un frazeoloģismu *Strādāt no bērna kājas*.

2. uzdevums

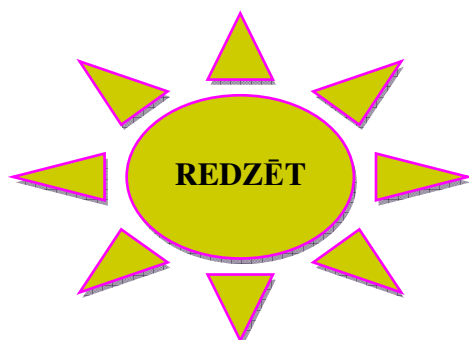
Lasi A. Pelēča stāsta „Aklā pļāvēja”¹ fragmentu.

3. uzdevums

Paskaidro, kā autora darbā atklājas 1. uzdevumā minētā sakāmvārda un frazeoloģisma būtība.

4. uzdevums

Ko, Tavuprāt, nozīmē vārdi *redzēt var arī ar kājām, neredzīgā pļāvēja pļauj redzīgu vālu?* Izveido domu karti par to, ar ko vēl var redzēt un kā tas izpaužas. Kāpēc, Tavuprāt, tā saka?

5. uzdevums

Filozofe S. Lasmane ir teikusi, ka „rītdzīvošana ir gudra un atbildīga dzīve, kurā situācija un mirklis ar mūžu sasaistīts nepārtrauktā laika ritumā. Tikums nav nekas cits kā tā pati uz priekšu jušana – tālumā un plašumā redzētspēja”. Izskaidro vārdus *rītdzīvošana* un *redzētspēja*.

¹ Pelēcis A. *Puisiska dvēsele*. Rīga: Liesma, 1990, 159.–160. lpp. Fragments no *Un vēl es biju mājā.. līdz ..zāles, kuras aug Pededzes līčos*.

6. uzdevums

Sameklē, lūdzu, šos vārdus *Latviešu literārās valodas vārdnīcā* (www.tezaurs.lv/llvv). Kā Tu domā, kāpēc ir šāds rezultāts? Par ko tas varētu liecināt? Kā sauc šādus vārdus?

7. uzdevums

Kā vari saistīt A. Pelēča stāsta „Aklā plāvēja” fragmenta saturu ar S. Lasmanes atziņu?

8. uzdevums

Ieraksti sakāmvārdos iekavās norādītos darbības vārdus piemērotā formā.

Kam rokas (dot) _____, tam (strādāt) _____.

Bez darba nekas no gaisa (nebirt) _____.

Uz akmens (stāvēt) _____, mūžu (nenodzīvot) _____.

Kas darbu (strādāt) _____, tas badu (nemirt) _____.

Cepti zvirbuļi paši mutē (neskriet) _____.

(Taupīt) _____ maizi, (netaupīt) _____ darbu.

Ko tu (pļaut) _____, ja (nebūt) _____ (sēt) _____?

Cimdi paši kaktā (neadīt) _____.

Kas no sviedriem (bīties) _____, labuma (neredzēt) _____.

Kas no grūtuma (baidīties) _____, to grūtums (pārvarēt) _____.

Tikai tas (neklūdīties) _____, kas nekā (nedarīt) _____.

Kad bļoda (apgāzt) _____, tad visi gudri.

(Nebrist) _____ upē, peldēt (neiemācīties) _____.

Kurš putniņš agri (celties) _____, agri (slaucīt) _____ deguntiņu.

Katra sēkliņa (zināt) _____ savu laiku.

(Neraut) _____ ābolu zaļu, – (būt) _____ gatavs, pats (nokrist) _____.

Ar vakardienas sauli (neizkaltēt) _____ šodien (pļaut) _____ sienu.

Diviem zaķiem pakaļ (dzīties) _____, nevienu (nenokert) _____.

Ko šodien (aizkavēt) _____, to mūžam (nepanākt) _____.

9. uzdevums

- Kuras darbības vārda laika un personas formas izmantotas šajos sakāmvārdos? Kāpēc?
- Kas mainītos, ja izmantotu pagātnes formu? Kāpēc tā neiederas?
- Ko sakāmvārdos parasti izsaka nākotnes forma?

10. uzdevums

Kāda loma sakāmvārdos ir divdabja formām?

11. uzdevums

Uzraksti sev norādījumus par mācīšanos un ikdienas darbu veikšanu, izmantojot sakāmvārdu veidošanas modeli un stilu. 5 noteikumus raksti tagadnē, 5 – nākotnē. Kas noteica vienas vai otras laika formas izvēli?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

12. uzdevums

Kurš sakāmvārds Tev šķiet vissaprotamākais? Kāpēc?

13. uzdevums

Kuram sakāmvārdam Tu negribētu piekrist? Kāpēc?

14. uzdevums

Kurš sakāmvārds, Tavuprāt, ir ļoti mūsdienīgs, un kurš vairs nav aktuāls? Pamato savu viedokli ar pieredzi no dzīves.

15. uzdevums

Kāpēc, Tavuprāt, kādu agrīnā jūgendstila namu Rīgā rotā uzraksts „Darbs uzvar visu”? Kā saprotami šie vārdi? Vai Tu tiem piekrīti? Kurā vietā ēkā varētu būt redzams šis uzraksts? Kāpēc? Uzzīmē savu sapņu māju un izrotā to ar kādu Tev nozīmīgu sakāmvārdu. Pamato savu izvēli.

16. uzdevums

Atsauc atmiņā informāciju un atziņas, kuras guvi, iepazīstot darba nozīmi latviešu pasaulainā. Uzraksti pārspriedumu par darba nozīmi cilvēka dzīvē, pamatojoties uz latviešu dzīvesziņu. Vispirms izvēlies virsrakstu, izstrādā plānu, uzraksti melnrakstu, pilnveido to un uzraksti tīrrakstu.

A series of horizontal lines for writing, consisting of 25 lines.

